

Republica Moldova

PARLAMENTUL

HOTĂRÎRE Nr. 350
din 12.07.2001

**pentru aprobarea Strategiei dezvoltării durabile
a sectorului forestier din Republica Moldova**

Publicat : 08.11.2001 în Monitorul Oficial Nr. 133 art Nr : 1021 Promulgat : 12.07.2001

Parlamentul adoptă prezenta hotărîre.

Art.1. - Se aprobă Strategia dezvoltării durabile a sectorului forestier din Republica Moldova, cuprinsă în anexa care face parte integrantă din prezenta hotărîre.

Art.2. - Guvernul, în termen de 6 luni, va elabora mecanismul de implementare a strategiei menționate.

Art. 3. - Prezenta hotărîre intră în vigoare la data adoptării.

PREȘEDINTELE

PARLAMENTULUI

Eugenia OSTAPCIUC

Chișinău, 12 iulie 2001.

Nr. 350-XV.

Anexă

**STRATEGIA
DEZVOLTĂRII DURABILE A SECTORULUI
FORESTIER DIN REPUBLICA MOLDOVA**

Introducere

Pădurile constituie o inestimabilă sursă de cele mai diverse beneficii. Pe lângă faptul că prelucrarea masei lemnoase și obținerea produselor forestiere asigură o anumită contribuție la dezvoltarea economiei naționale, pădurile constituie un factor de importanță majoră în menținerea echilibrului ecologic. Pădurile creează un microclimat capabil să diminueze efectul factorilor nefavorabili. Este notorie și importanța pădurilor pentru stabilizarea continuă a pânzei freatice și menținerea resurselor acvatice, a echilibrului bioxidului de carbon, azotului și fosforului în atmosferă, pentru emanarea oxigenului. Capacitatea pădurilor Moldovei de a absorbi bioxidul de carbon din atmosferă constituie circa 2230 mii tone pe an. Pădurile aduc o contribuție substanțială la diminuarea proceselor de eroziune a solurilor și a alunecărilor de teren. În condițiile Moldovei, cu alternanțe substanțiale de temperaturi, cu secete frecvente, deficit de apă, terenuri expuse la alunecări și cu diminuarea fertilității solurilor, pînă la 40 - 50%, prin intensificarea proceselor de eroziune, rolul protector al pădurilor capătă o importanță vitală.

Multitudinea beneficiilor condiționate de existența pădurilor nu este inepuizabilă. Atitudinea nechibzuită față de componenta forestieră a echilibrului ecologic poate cauza pagube irecuperabile cu impact asupra bunăstării actualei societăți și, într-o măsură mai mare,

asupra generațiilor viitoare. Din aceste considerente, gestionarea durabilă a pădurilor și vegetației forestiere a devenit o preocupare prioritară a fiecărui stat și a comunității mondiale în ansamblu.

Capitolul I STAREA ACTUALĂ ȘI TENDINȚELE DE DEZVOLTARE A FONDULUI FORESTIER

Republica Moldova dispune de un fond forestier care, la

1 ianuarie 1999, ocupa o suprafață de 394 mii ha (11,6% din teritoriul țării), inclusiv pădurile - 325,4 mii ha (gradul de împădurire a teritoriului constituind 9,6%, ori 0,075 ha de pădure pe cap de locuitor). Fondul forestier include, de asemenea, suprafețele destinate necesităților de cultură, producție și administrație ale sectorului forestier, terenurile destinate împăduririi și cuprinse cu amenajamentele silvice. Terenurile respective sînt parte integrantă a ecosistemelor forestiere și sînt gestionate și protejate în conformitate cu legislația în vigoare. Concomitent, Moldova dispune de

46,7 mii ha vegetație forestieră din afara fondului forestier.

În gestiunea autorităților silvice se află 349,2 mii ha, sau 88,6% din fondul forestier național, dintre care pădurile ocupă 311,8 mii ha. Restul terenurilor din fondul forestier - 44,8 mii ha, sau 11,4%, - se află în gestiunea primăriilor, unităților agricole și altor beneficiari silvici.

Pădurile (325,4 mii ha) sînt repartizate extrem de neuniform: Zonei de centru îi revin circa 60% (gradul de împădurire fiind de 13,5%), Zonei de nord - circa 26% (cu un grad de împădurire de 7,2%), iar Zonei de sud (cu un grad de împădurire de 6,7%), afectate în mod deosebit de secetă și de eroziuni, avînd deficit de resurse acvatice, îi revin doar 16%.

Pădurile Moldovei sînt formate preponderent din specii de foioase (97,8%), speciile de rășinoase constituind doar 2,2%. Aproximativ o jumătate din suprafața pădurilor revine cvercineelor, circa 12% - altor specii autohtone. În ultimii 50 de ani, suprafața pădurilor s-a majorat considerabil datorită plantării salcîmetelor și rășinoaselor. Deși suprafața totală a cvercineelor a crescut cu 18%, ponderea acestora în structura pădurilor s-a redus cu 13,6%. Astfel, peste o treime din arborete sînt create din specii introduse artificial care nu se înscriu în ecosistemele naturale ale Moldovei, iar circa 90% din arboretele de gorun și peste 60% din arboretele de stejar provin din lăstari de generațiile II-IV. Din aceste considerente, starea de vegetație a ultimelor și rezistența lor la factori biotici și abiotici nefavorabili sînt foarte reduse.

A. Fondul forestier gestionat de autoritățile silvice

Fondul forestier gestionat de autoritățile silvice include 311,8 mii ha păduri cuprinse cu amenajamente silvice.

Volumul total al masei lemnoase constituie 35,14 milioane m³, fiecărui locuitor revenindu-i cîte 8,1 m³ de masă lemnoasă. Structura actuală a arboretelor pe grupe de vîrstă este în mare măsură dezechilibrată. Vîrsta medie a arboretelor este de 40 de ani, arboretele tinere constituind 26,3%, cele de vîrstă mijlocie - 43,7%, preexploatabile - 17,5%, iar cele exploatabile - 12,5%.

Volumul mediu al masei lemnoase la un hectar ajunge pînă la 124 m³, iar creșterea medie totală este de circa 907 mii m³ pe an. Clasa medie de bonitate constituie 2,3, iar consistența medie a pădurilor este de 0,73.

Posibilitatea de recoltare la produsele principale, stabilită prin amenajamentele silvice, este de 195 mii m³ pe an. La produsele secundare (tăierile de îngrijire și de igienă), posibilitatea anuală de recoltare este de 180 mii m³. Volumul posibil de recoltat va crește, în următorii 20-

40 de ani, pe măsură ce arboretele tinere vor ajunge la clasele superioare de vîrstă și datorită extinderii suprafețelor împădurite.

Pădurile din Republica Moldova sînt încadrate în grupa I funcțională, avînd în exclusivitate funcții de protecție a mediului înconjurător. În raport cu funcțiile pe care le îndeplinesc, se disting următoarele subgrupe funcționale:

- 1) păduri cu funcții de protecție a apelor - 4,9 mii ha;
- 2) păduri cu funcții de protecție a terenurilor și solurilor - 21,9 mii ha;
- 3) păduri cu funcții de protecție contra factorilor climatici și industriali dăunători - 158,3 mii ha;
- 4) păduri cu funcții de recreere - 95,9 mii ha;
- 5) păduri de interes științific și cu funcții de ocrotire a genofondului și ecofondului forestier - 44,1 mii ha.

Pentru fiecare categorie funcțională, în amenajamentele silvice se stabilesc metode de gospodărire corespunzătoare, care asigură îndeplinirea funcțiilor atribuite.

În perioada anilor 1950-1980, regenerarea pădurilor s-a realizat preponderent pe cale artificială (tăieri rase, pregătirea ulterioară a solului și plantarea culturilor silvice). În același mod au fost create și culturile silvice pe terenurile considerate impracticabile pentru agricultură. În total, au fost plantate peste 200 mii ha cu vegetație forestieră, suprafața pădurilor sporind cu 60%. Începînd cu anii 90, s-au redus posibilitățile de creare a culturilor silvice pe suprafețe mari, ceea ce a condus la scăderea ritmului de extindere a terenurilor acoperite cu vegetație forestieră. Concomitent, conform noii politici de gestionare a pădurilor, s-a acordat prioritate regenerărilor naturale, favorizîndu-se instalarea ori introducerea semințișului sub masiv în cazul arboretelor naturale, precum și ajutorarea regenerării naturale (provocarea drajonării la salcîm). Ponderea de bază (circa 72%) a lucrărilor de regenerare și de extindere a pădurilor a revenit împăduririi parchetelor, golurilor, viranelor etc., precum și refacerii arboretelor degradate și culturilor silvice ineficiente, create anterior.

Anumite dereglări ce țin de structura pădurilor existente și influența factorilor climatici nefavorabili din ultimii ani au condiționat apariția și extinderea unor focare complexe de boli și dăunători forestieri, provocînd agravarea stării fitosanitare a pădurilor. În ultimul deceniu, rata anuală a suprafețelor forestiere afectate de dăunători variază între 15-30%. Anual, 30-40 mii ha, sau 9-13% din păduri necesită aplicarea măsurilor de combatere a dăunătorilor.

Pădurile Moldovei, în corespundere cu compoziția lor specifică, în care prevalează foioasele (97%), sînt încadrate în categoria pădurilor cu pericol incendiar redus (în medie - de 3,6 puncte), principala cauză a incendiilor forestiere fiind, de regulă, comportamentul iresponsabil al populației cu focul.

Un pericol mai mare prezintă tăierile ilicite, pășunatul neautorizat și poluarea fondului forestier cu deșeuri și reziduuri menajere, de construcție și de altă natură.

În perioada anilor 1992-1999, tăierile ilicite în pădurile gestionate de autoritățile silvice au constituit circa 174 mii m³, ceea ce echivalează cu circa 1400 ha teren de pădure. Drept urmare, fondul forestier din gestiunea autorităților silvice a pierdut circa 1% din suprafețele silvice. Pădurile aflate în gestiunea altor deținători au fost distruse în aceeași perioadă în proporție de 13%.

Pășunatul neautorizat, care provoacă circa 6% din pierderile culturilor silvice, a luat proporții deosebit de îngrijorătoare în perioada anilor 1990-1995, o dată cu sporirea șeptelului în sectorul privat.

Sectorul forestier furnizează anual economiei naționale circa 360 mii m³ de masă lemnoasă. Or, necesitățile în lemne de foc ale populației sînt satisfăcute în proporție de 70-80%.

Întreprinderile autorităților silvice dispun de o capacitate totală de prelucrare a lemnului de circa 100 mii m³ pe an (ceva mai puțin de a treia parte din masa lemnoasă recoltată), însă se prelucreează doar circa 25 mii m³ pe an, sau 7% din masa lemnoasă recoltată în pădurile Moldovei. Dat fiind faptul că industria forestieră nu dispune de utilajele necesare, de tehnologii avansate, asortimentul produselor lemnoase se limitează la parchet, așchii tehnologice, scînduri, mangal, butoaie, clești pentru rufe, cozi de hîrlețe și alte articole asemănătoare, care nu pot aduce un profit esențial ramurii și economiei naționale în ansamblu.

Sînt insuficient valorificate și produsele nelemnoase ale pădurii. Potențialul anual al pădurilor Moldovei la produsele accesorii, cum ar fi fructele și pomușoarele de pădure, nucile, ciupercile, plantele medicinale etc., se cifrează la circa 4 mii tone, real fiind recoltate doar circa 3 mii tone de atare produse pe an.

Anual, sectorul forestier aduce economiei naționale un venit de circa 34-35 milioane lei, ceea ce constituie 0,3-

0,4 % din produsul intern brut.

Circumstanțele care condiționează contribuția redusă a ramurii silvice la soluționarea problemelor social-economice sînt:

- 1) gradul insuficient de împădurire a teritoriului țării și, ca urmare, posibilitățile reduse de recoltare și prelucrare a masei lemnoase și a produselor accesorii ale pădurii;
- 2) valorificarea insuficientă a potențialului stațional, ceea ce conduce la o productivitate scăzută a pădurilor;
- 3) valorificarea insuficientă a rezervelor de masă lemnoasă (creșterii curente), care ar putea fi recoltată fără a prejudicia starea pădurilor;
- 4) gradul redus de asigurare a sectorului forestier cu utilaj modern pentru prelucrarea eficientă a masei lemnoase, ceea ce se răsfrînge negativ asupra asortimentului, calității și competitivității produselor finite din aceasta, precum și asupra recoltării produselor accesorii;
- 5) dezvoltarea insuficientă a unor activități auxiliare, cum ar fi pepinieritul, creșterea melcilor și a fazanilor pentru comercializare, turismul cinegetic, ecoturismul etc., care ar putea aduce venit, iar acesta ar putea fi folosit pentru finanțarea suplimentară a activităților de bază.

B. Fondul forestier aflat în gestiunea altor deținători

Pădurile aflate în gestiunea altor deținători, în special a primăriilor, constituie 11,4% din fondul forestier național și îndeplinesc cu prioritate funcții de protecție a terenurilor și solurilor. În aceste păduri, plantate în ultimii 30-50 de ani pe terenuri impracticabile pentru agricultură, nu se respectă regimul silvic, măsurile de îngrijire se aplică de la caz la caz, pădurile fiind afectate de tăierile ilicite și pășunatul abuziv, de poluarea cu deșeuri etc.

C. Vegetația forestieră din afara fondului forestier

Vegetația forestieră constînd din perdele de protecție a terenurilor agricole, a căilor de comunicație și din grupurile de arbori și arborii solitari din perimetrul orașelor și al altor localități, neinclusă în fondul forestier, ocupă o suprafață de 46,7 mii ha, din care 30,0 mii ha revin perdelelor forestiere (de protecție a terenurilor agricole - 27,3 mii ha, de protecție a căilor de comunicație - 2,4 mii ha; restul perdelelor forestiere - 0,3 mii ha).

Deținători ai acestor terenuri sînt primăriile din localitățile rurale, ce nu au personal specializat care va putea opri tăierile ilicite, pășunatul neautorizat și poluarea cu deșeuri a spațiilor verzi. Astfel, conform analizei efectuate de către specialiștii din domeniul silvic, din

suprafața totală a perdelelor forestiere doar circa 18 mii ha (60%) sînt în stare satisfăcătoare, restul fiind rărite (19%) sau distruse complet (21%).

Capitolul II

CONSERVAREA DIVERSITĂȚII BIOLOGICE

Moldova se află la intersecția a trei mari regiuni biogeografice, incluzînd elementele caracteristice stepei pontice (sudul țării), stepei continentale (nordul) și pădurilor Europei Centrale (zona forestieră de centru și de vest). Datorită acestor circumstanțe, precum și climei temperate, reliefului și solurilor extrem de variate și fertile, teritoriul dintre râurile Prut și Nistru reprezintă un spațiu geografic favorabil sporirii diversității biologice.

Zona de nord, unde gradul de împădurire constituie 7,2%, se caracterizează printr-o climă relativ umedă (cu precipitații anuale de circa 550 mm) și prin prevalarea solurilor forestiere. În păduri predomină stejarul pedunculat și cireșul.

Zona de centru, unde gradul de împădurire constituie 13,5%, este reprezentată prin trupuri de pădure relativ compacte, comparabile cu tipul pădurilor de foioase din Europa Centrală. Cantitatea de precipitații în perioada de vegetație variază între 250-300 și 450-500 mm pe an, tipurile de sol variază de la soluri brune de pădure pe versanții superiori, de la soluri cenușii și cenușii-deschise de pădure pe versanții medii la soluri cenușii-închise de pădure în depresiuni. În această zonă sînt răspîndite stejăretele, gorunetele cu carpen, uneori cu fag. Majoritatea arboretelor provin din lăstari, au consistența medie de 0,8 și se caracterizează prin productivitate mijlocie și superioară.

Zona de sud, avînd gradul de împădurire de 6,7%, se caracterizează printr-o vegetație forestieră formată pe culmile înălțimilor, care pornesc din centrul țării și ajung pînă în Podișul Tigheciului. Pădurile de pe cumpenele apelor din Podișul Tigheciului sînt reprezentate de gorunete pure și gorunete-șleauri. La altitudini mai joase s-au format arborete de stejar pedunculat cu porumbar. Pe versanții cu expoziție sudică și sud-vestică, la altitudini mici (160-200 m) s-au format păduri de stejar pufos. În prezent, toate aceste păduri sînt, în mare parte, degradate, reprezentînd arborete tinere de clasele IV-V de producție cu consistența redusă de mai puțin de 0,6.

Caracterizînd vegetația forestieră în ansamblu, este necesar să menționăm ponderea mare a salcîmului și a altor specii introduse (38,7%). Cele circa 5 mii trupuri de pădure (cu suprafața de la 5 ha la 15 mii ha) sînt dispersate neuniform, lipsind practic coridoarele forestiere de interconexiune de importanță majoră, atît pentru viabilitatea fondului forestier, cît și pentru protecția diversității biologice, a solurilor și apelor.

Ariile naturale protejate constituie 66,5 mii ha sau 1,97% din teritoriul țării. Din acestea, 63 mii ha (95%) sînt parte a fondului forestier gestionat de autoritățile silvice și constituie 17,5% din teritoriul acestuia. Legea privind fondul ariilor naturale protejate de stat, pe lîngă valoarea sa incontestabilă, conține și o serie de lacune, admițînd, în special, repartizarea neechilibrată a pădurilor protejate în raport cu zonele biogeografice ale țării.

Fauna biocenozelor forestiere cuprinde 116 specii de animale incluse în Cartea Roșie a Republicii Moldova. Numărul de specii care se află realmente în pericol este mult mai mare, în special printre nevertebrate. Caracteristica de bază a multor specii de vertebrate periclitare, în primul rînd a carnivorelor, atît a păsărilor, cît și a mamiferelor, este dependența de existența arborilor masivi (cu scorburi, semiuscați) extrași în procesul tăierilor silvice de îngrijire, de igienă etc. Multe specii de insecte periclitare depind în dezvoltarea lor de existența unui volum de masă lemnoasă moartă, care este extrasă intensiv în cadrul lucrărilor de igienizare a pădurilor. Supraviețuirea acestor specii de animale poate fi asigurată numai prin respectarea

strictă a normelor tehnice la compartimentele ce țin de protecția faunei sălbatice în procesul efectuării lucrărilor de igienizare și a folosințelor silvice.

Un număr considerabil de specii de plante rare și periclitate cresc în componența păturii erbacee de pe teritoriile unităților silvice și rezervațiilor naturale. Multe dintre acestea au valoare medicinală. În fondul forestier sînt încadrate toate terenurile în care s-au mai păstrat ecosistemele de silvostepă, inclusiv cele cu specii relict, precum și alte elemente valoroase și rare de vegetație. Habitatele erbacee conțin un număr considerabil de insecte periclitare, precum și de reptile, servesc drept refugiu pentru polenizatorii plantelor, sînt necesare pentru majoritatea himenopterelor și entomofagilor diptere, care contribuie la stabilitatea ecosistemelor forestiere.

Prin așezarea sa fizico-geografică, Moldova oferă posibilități avantajoase pentru vînat, însă, prin reducerea habitatelor naturale, numărul animalelor de vînat s-a redus. În prezent, fondul cinegetic cuprinde 2832 mii ha, speciile de vînat, sub aspect numeric, fiind prezentate după cum urmează: cerbi - 429, căpriori - 3664, mistreți - 2691, mufloni - 17, iepuri - 109 267, vulpi - 14 137, fazani - 26 286, potîrnichi - 1999, gîște - 3825, rațe - 114 802 exemplare.

Dinamica numerică a principalelor populații de vînat, în ultimii 6 ani, se caracterizează printr-o majorare continuă a efectivului de iepuri și vulpi, iar populațiile de cerbi, căpriori, mistreți și fazani, în anii 1995-1996, s-au redus brusc ca rezultat al vînatului excesiv și al braconajului. În prezent se manifestă tendința de normalizare a situației.

În scopul reglementării activităților cinegetice, în ultimii ani au fost elaborate și adoptate concepția și programul de dezvoltare a acestui domeniu de activitate, care trebuie să fie aduse în concordanță atît cu ultimele modificări ale cadrului legislativ intern, cît și cu angajamentele internaționale asumate de Republica Moldova în ultimii ani.

Capitolul III POLITICA FORESTIERĂ ȘI MANAGEMENTUL FORESTIER

Problemele gestionării durabile a pădurilor Republicii Moldova pot fi soluționate cu succes doar în cazul promovării unei politici forestiere adecvate noilor cerințe.

În acest sens, unui nou sistem de viziuni asupra sectorului se impune necesitatea formării unei noi mentalități silvice, implementarea prevederilor convențiilor internaționale la care Republica Moldova este parte, organizarea valorificării raționale a produselor pădurii în contextul asigurării continuității pădurilor ca structură și funcții, în corelație cu condițiile de creștere, contribuirea la menținerea potențialului polifuncțional al pădurilor.

Managementul forestier trebuie subordonat numai intereselor naționale durabile, orientat spre tradițiile naționale și obiectivele silviculturii și bazat pe principii ecologice. Problema protejării și dezvoltării durabile a pădurilor este inseparabilă de problema asigurării sănătății populației țării.

În politica forestieră este necesar de a pune accentul pe conservarea diversității biologice la toate nivelurile, pe instruirea cadrelor în domeniul silviculturii, pe armonizarea cadrului legislativ, pe cooperarea internațională.

Cadrul legislativ, aflat la baza politicii statului promovate în sectorul forestier, include Constituția Republicii Moldova, 12 legi și un set de hotărîri ale Guvernului ce se referă, direct sau indirect, la domeniul forestier.

În politica forestieră a statului, funcția primordială a pădurilor este cea de protecție a mediului și de asigurare a echilibrului ecologic. Codul silvic și alte legi prevăd interzicerea reducerii suprafețelor fondului forestier, iar recoltarea masei lemnoase se permite numai în limitele stabilite de amenajamentele silvice. O serie de prevederi din Codul cu privire la

contravențiile administrative și din Codul penal sînt orientate nemijlocit spre protejarea pădurilor contra acțiunilor distructive. Legislația favorizează extinderea suprafețelor acoperite cu vegetație forestieră prin împădurirea terenurilor degradate, a ravenelor, a pantelor, a terenurilor afectate de alunecări, crearea fîșiilor forestiere de protecție a apelor rîurilor și bazinelor de apă. Legea privind protecția mediului înconjurător, Legea regnului animal, Legea privind expertiza ecologică și evaluarea impactului asupra mediului înconjurător și alte legi subsecvente conțin prevederi privind conservarea diversității biologice și protecția ecosistemelor.

Conform articolului 127 din Constituția Republicii Moldova, pădurile din țară fac obiectul exclusiv al proprietății publice. Proprietatea privată asupra pădurilor se admite numai cu condiția plantării acestora pe terenuri private.

Cadrul legislativ referitor la politica forestieră urmează a fi dezvoltat și perfecționat atît în raport cu noile cerințe ale perioadei de tranziție, cît și pornindu-se de la necesitatea armonizării politicii forestiere naționale cu normele acceptate de comunitatea mondială.

Moldova a semnat și a ratificat 16 convenții și acorduri internaționale în domeniul protecției mediului înconjurător, care vizează, direct sau indirect, protecția resurselor forestiere și conservarea diversității biologice a pădurilor, inclusiv Convenția asupra zonelor umede de importanță internațională în special ca habitat al păsărilor acvatice (Ramsar, 1971), Convenția privind conservarea vieții sălbatice și a habitatelor naturale din Europa (Berna, 1979), Convenția privind conservarea speciilor migratoare de animale sălbatice (Bonn, 1979), Acordul privind conservarea liliecilor în Europa (Londra, 1991), Convenția privind diversitatea biologică (Rio de Janeiro, 1992), Convenția-cadru a Organizației Națiunilor Unite cu privire la schimbarea climei (Rio de Janeiro, 1992), Convenția privind protecția și utilizarea cursurilor de apă transfrontaliere și a lacurilor internaționale (Helsinki, 1992), Acordul asupra conservării păsărilor de apă migratoare african-eurasiatice (Haga, 1995).

Autoritatea silvică centrală, legal împuternicită să reglementeze, să coordoneze și să exercite controlul asupra administrării și gospodăririi fondului forestier, se află în subordonarea directă a Guvernului. În cadrul acestei autorități activează 14 unități silvice de stat, trei unități silvocrinegetice, Întreprinderea pentru Prelucrarea Fructelor de Pădure "Pomușoara", cinci rezervații naturale de stat, precum și Institutul de Cercetări și Amenajări Silvice.

Unitățile silvice și silvocrinegetice sînt structuri de stat plenipotențiare în domeniul administrării fondurilor forestier și cinegetic în teritoriu, au statut de persoană juridică cu toate atribuțiile de rigoare (balanță autonomă, conturi bugetare curente și alte conturi) și includ în ansamblu 69 de ocoale silvice cu 187 de sectoare și 1068 de cantoane silvice. Constituirea, reorganizarea și lichidarea acestora se efectuează de către autoritatea silvică centrală.

Rezervațiile naturale de stat sînt persoane juridice, cu balanță autonomă, conturi bancare curente și alte conturi. Ele se constituie și se lichidează conform legislației. Rezervațiile nu se divizează în ocoale silvice.

Institutul de Cercetări și Amenajări Silvice este persoana juridică plenipotențiară în domeniul amenajării pădurilor, organizării depistării și combaterii bolilor și dăunătorilor forestieri, în domeniul cercetărilor științifice silvice și al proiectării silvice.

Autoritatea silvică centrală asigură monitoringul forestier, care reprezintă un sistem de observare și prognozare a stării pădurilor, de depistare și prevenire a proceselor și tendințelor negative în dezvoltarea lor.

Rețeaua națională de sondaje permanente, creată în 1993, are o densitate de 2x2 km (1 sondaj la 400 ha) și cuprinde circa 700 de sondaje. Rețeaua europeană, constituită în 1992, are o densitate de 16x16 km (1 sondaj la 25,6 mii ha) cu 12 sondaje permanente.

În baza datelor monitoringului forestier, Republica Moldova este inclusă în grupul țărilor cu păduri puternic afectate (cota procentuală pentru clasele II-IV depășind 20%), alături de Belarus, Bulgaria, Cehia, Danemarca, Estonia, Germania, Grecia, Ungaria și alte țări.

Începând cu anul 1992, Republica Moldova este membru al Programului de cooperare internațională pentru evaluarea și monitoringul efectelor poluării asupra pădurilor "ICP-FORESTS" cu sediul la Hamburg (Germania). În prezent, conform acestui program, se inventariază toate sondajele din cadrul rețelei naționale pentru evaluarea stării pădurilor la nivelul I și trecerea la efectuarea lucrărilor pentru nivelul II. În perspectivă se preconizează și derularea investigațiilor de nivelul III.

Capitolul IV ȘTIINȚA SILVICĂ

În Moldova, desfășurarea cercetărilor silvice sistematice a început, practic, în perioada postbelică, eforturile fiind orientate în trei direcții:

- investigații de ordin geobotanic, desfășurate la Institutul de Botanică al Academiei de Științe;

- cercetări privind protecția pădurilor și studierea influenței combaterilor chimice asupra complexului de dăunători forestieri și altei faune, efectuate de Institutul de Zoologie al Academiei de Științe în comun cu autoritatea silvică centrală;

- cercetări silvice aplicate, efectuate la Stațiunea Silvică Experimentală Bender.

În urma investigațiilor geobotanice au fost identificate pădurile zonale, au fost descrise tipurile și asociațiile de pădure, speciile de arbori și arbuști, comunitățile forestiere, au fost clasificate pădurile în funcție de relief, au fost evaluate productivitatea biologică a pădurilor și particularitățile ecologice ale acestora.

Cercetările de ordin aplicativ au contribuit la ameliorarea fondului forestier prin recomandări științifice argumentate privind executarea tăierilor de îngrijire, tratamentelor progresive și succesive în arborete, tehnica plantării culturilor silvice și îngrijirii acestora, asocierea speciilor în cadrul perdelelor forestiere de protecție, reconstrucția arboretelor degradate, gospodărirea salcîmetelor, protecția și recultivarea rîpilor, tehnicile de împădurire a versanților erodați, procedeele de pregătire pentru semănat a semințelor forestiere cu repaus profund, stimularea regenerării naturale la cvercinee, utilizarea preparatelor chimice pentru combaterea bolilor și dăunătorilor la culturile forestiere și în pepiniere.

Capitolul V RESURSELE UMANE, INSTRUIREA ȘI PERFECTIONAREA CADRELOR

În sectorul forestier al Republicii Moldova activează 4644 de angajați, dintre care 4584 de persoane - în autoritățile silvice, iar 60 de persoane - la alți deținători de terenuri silvice.

Aparatul de conducere de diverse niveluri include, împreună cu specialiștii din domeniul silvic, circa 2101 de angajați, dintre care 21% au studii universitare, 39% - studii medii de specialitate, 40% - studii medii. În sectorul forestier lucrează 2543 de muncitori.

Pînă în anul 1990, specialiștii din silvicultură erau instruiți în instituțiile de învățămînt superior de profil din Rusia (Moscova, Breansk, Voronej etc.) și Ucraina (Kiev, Lvov). În prezent, instruirea specialiștilor în silvicultură se face în Republica Moldova și în România. În Moldova, instruirea specialiștilor se derulează la 3 niveluri:

- I. Școala Profesională Polivalentă din Cuhurești, care pregătește pădurari;

II. Colegiul de Ecologie din Chișinău și Colegiul de Horticultură și Silvicultură din Camenca, care pregătesc maiștri silvici (subingineri);

III. Facultatea de Silvicultură și Horticultură Peisajeră de la Institutul de Științe Reale de pe lângă Universitatea de Stat din Moldova și Universitatea Agrară de Stat din Moldova, care pregătesc ingineri silvici.

Analiza situației privind instruirea cadrelor de silvicultori relevă următoarele puncte vulnerabile:

- 66% din pădurari nu au o pregătire profesională adecvată;
- lipsește cadrul normativ necesar pentru instruirea permanentă a cadrelor;
- personalul de manageri nu este pregătit pentru activitatea în noile condiții economice;
- silvicultura Moldovei resimte deficit de specialiști de înaltă calificare și de savanți în domeniu.

Capitolul VI

UNELE CONCLUZII PRIVIND STAREA

ACTUALĂ ȘI PROBLEMELE SECTORULUI FORESTIER

Examinînd starea actuală a sectorului forestier, se poate constata că, începînd cu anul 1990, în condițiile transformărilor social-politice profunde și acutizării crizei economice, acest sector și-a păstrat parțial baza de producție, potențialul uman și capacitatea de a administra fondul forestier. În anii 1990-1998, cu contribuția specialiștilor în silvicultură, a fost creat și adoptat de către Parlament un amplu cadru legislativ, care reglementează raporturile silviculturii în interconexiunea lor cu protecția mediului, interesele economice, sociale și culturale ale societății. Unitățile silvice întrețin relații strînse de colaborare și fac schimb de experiență cu organizațiile statale și nonguvernamentale de profil, cu specialiștii în domeniu de peste hotare. Toate acestea pot constitui un bun fundament pentru dezvoltarea durabilă a sectorului forestier.

Problemele-cheie de interes național ale sectorului forestier sînt:

1. Conservarea diversității biologice a pădurilor

Impactul antropic asupra pădurilor, regenerarea prin lăstari de generațiile a 2-a, a 3-a, practica anterioară de substituie a arboretelor autohtone prin introducenți, distrugerea coridoarelor de interconexiune între trupurile de pădure, precum și alți factori au prejudiciat în mod serios potențialul vital al pădurilor, influențînd negativ asupra bioecosistemelor silvice, asupra diversității biologice floristice și faunistice. Se impun măsuri urgente de salvare a unor specii de plante și animale periclitate și de protejare mai eficientă a speciilor vulnerabile.

2. Folosirea rațională a resurselor forestiere

Cea mai mare parte din masa lemnoasă și produsele nelemnoase ale pădurii, calitative și ecologic pure (fructele, pomușoarele, plantele medicinale etc.), este valorificată ineficient. Astfel, din cauza echipamentelor învechite, întreprinderile autorității silvice centrale prelucrează doar 1/3 din masa lemnoasă recoltată anual.

3. Extinderea suprafețelor cu vegetație forestieră

Gradul de împădurire (mai puțin de 10%) a teritoriului Moldovei este insuficient pentru menținerea unui echilibru ecologic constant, ceea ce conduce la:

- schimbări climatice bruște, secete;
- gradul înalt de eroziune a solurilor;

- degradarea resurselor acvatice, în special a râurilor mici;
- periclitarea diversității biologice;
- pierderi în producția agricolă și în economia națională în ansamblu.

Împădurirea noilor terenuri va contribui la crearea unei rețele forestiere, la reducerea gradului de eroziune a solurilor, în special în Zona de sud a Moldovei, și la protejarea terenurilor amenințate de alunecări de teren (circa 50 mii ha).

4. Paza și protecția fondului forestier

Legislația interzice reducerea suprafețelor fondului forestier, însă criza energetică a condus la tăieri ilicite masive de arbori pentru folosirea acestora în calitate de lemne de foc (mai ales în localitățile rurale). Pentru ameliorarea situației create, concomitent cu intensificarea măsurilor de pază și cu aplicarea pedepselor, se impune crearea unei rezerve stabile de lemne de foc pe baza plantațiilor de specii de arbori cu creștere rapidă.

Starea fitosanitară a pădurilor Moldovei necesită măsuri active de protecție contra dăunătorilor și bolilor, altor factori negativi.

5. Ajustarea cadrului legislativ și celui instituțional

Sectorul forestier, care mai rămâne încă dominat de principiile de administrare caracteristice sistemului administrativ de comandă, necesită transformări esențiale. Descentralizarea funcțiilor autorităților publice în condițiile economiei de piață va permite realizarea măsurilor de protecție a mediului înconjurător și de conservare a diversității biologice.

6. Suportul științific

Aflându-se la confluența intereselor de ordin științific, ecoprotectiv, economic și social, problemele sectorului forestier își pot găsi soluționarea optimă numai datorită unei baze științifice corespunzătoare. O soluție în acest sens este crearea în cadrul autorității silvice centrale a unei unități speciale de planificare și coordonare a investigațiilor științifice respective, efectuate în fondul forestier de către instituțiile Academiei de Științe a Moldovei, Institutul de Cercetări și Amenajări Silvice.

7. Instruirea și perfecționarea cadrelor

Noile condiții de administrare, protecție și realizare a potențialului fondului forestier impun introducerea unor elemente speciale în programul disciplinelor universitare legate de silvicultură, în programele de recalificare a lucrătorilor silvici de divers rang, precum și organizarea educației ecologice a populației, stabilirea colaborării cu organizațiile nonguvernamentale.

Capitolul VII

CONCEPȚIA DE BAZĂ ȘI OBIECTIVELE DEZVOLTĂRII DURABILE A SECTORULUI FORESTIER AL REPUBLICII MOLDOVA

1. Concepția de bază

Actuala stare a sectorului forestier național, în care:

- pădurile degradează încontinuu;
 - măsurile de protecție a vegetației forestiere sînt insuficiente pentru a menține echilibrul ecologic necesar dezvoltării favorabile a societății umane;
 - contribuția directă a sectorului forestier la soluționarea problemelor social-economice rămîne sub limita posibilităților, -
- impune adoptarea a două direcții strategice de bază:
- a) restabilirea potențialului ecoprotectiv și bioproductiv al pădurilor;
 - b) extinderea suprafețelor cu vegetație forestieră.

Restabilirea potențialului ecoforestier trebuie calificată drept o componentă indispensabilă a prezentei strategii, efectele ei fiind:

a) atenuarea efectului distructiv al schimbărilor bruște de temperatură, al secetelor și altor factori climatici negativi;

b) diminuarea degradării solurilor prin eroziune, care, în prezent, a afectat peste 80% din terenurile agricole, soldându-se cu pierderea a 40-60% din fertilitatea acestora;

c) reducerea și stoparea alunecărilor de teren, care, în ultimii ani, au căpătat caracter de catastrofă națională;

d) ameliorarea calitativă a resurselor acvatice, vegetația forestieră contribuind la alimentarea eficientă a pânzei freatice, reducerea debitului solid și a concentrației de poluanți;

e) reducerea poluării atmosferei, dat fiind faptul că vegetația forestieră captează bioxidul de carbon și diverse noxe ce periclitează sănătatea oamenilor și vitalitatea ecosistemelor biologice;

f) realizarea unui pas decisiv în conservarea diversității biologice, vegetația forestieră oferind refugiu și habitate pentru diverse specii de plante și animale sălbatice aflate pe cale de dispariție în urma impactului antropogen;

g) sporirea potențialului de resurse lemnoase și a volumului de produse accesorii.

2. Obiectivele strategiei

Realizarea concepției de bază a prezentei strategii impune:

A. Sporirea potențialului ecoprotectiv și bioproductiv al pădurilor naturale

Dat fiind faptul că pădurile naturale constituie nucleul fondului forestier, în calitate de elemente prioritare ale programului de acțiuni se preconizează:

- prevenirea degradării în continuare a ecosistemelor forestiere prin folosirea durabilă a acestora, prin formarea și menținerea structurii optime a arboretelor;

- protejarea ecosistemelor forestiere rare și periclitare (făgete, stejărete și gorunete petrofite, păduri de stejar pufos);

- menținerea și ameliorarea bonității stațiunilor forestiere drept condiție fundamentală pentru conservarea diversității componentelor vii ale ecosistemelor forestiere;

- efectuarea unor ample lucrări de regenerare și reconstrucție a pădurilor, avînd drept scop ameliorarea compozițiilor cu biotipuri rezistente la secetă și la alți factori negativi, substituirea introducenților care s-au compromis în cultură și restabilirea fitocenozelor autohtone;

- crearea coridoarelor de interconexiune între masivele împădurite, care ar spori vitalitatea trupurilor de pădure.

B. Conservarea diversității biologice a pădurilor

Conservarea diversității biologice a pădurilor este un element operațional esențial al gestionării durabile a pădurilor și un obiectiv al politicii forestiere.

Programul de conservare a diversității biologice a pădurilor va include o serie de activități de importanță primordială, inclusiv:

a) extinderea regenerării naturale a arboretelor prin aplicarea tratamentelor care permit conservarea și crearea de arborete variate cu structuri orizontale și verticale optime;

b) ajustarea sistemului de arii protejate la cerințele reprezentării întregului spectru al ecosistemelor forestiere, constituirea unei rețele ecologice de păduri cu o protecție mai sigură și păduri de interes deosebit pentru conservarea și restabilirea ecosistemelor forestiere reprezentative;

- c) aplicarea metodelor și tehnicilor privind îngrijirea arboretelor pe un fundal ecologic adecvat, racordat la obiectivele conservării și ameliorării diversității biologice forestiere, protejarea ecosistemelor forestiere periclitate și vulnerabile (făgete, stejărete și gorunete petrofite, păduri de stejar pufos);
- d) conservarea și consolidarea formelor de relief prin împădurirea, pe baze stațional-tipologice, a terenurilor supuse alunecărilor și erodate pluvial;
- e) ameliorarea diversității biologice a pădurilor degradate din punct de vedere silvobiologic prin aplicarea de tehnologii bazate pe reconstrucția ecologică a pădurilor;
- f) integrarea problematicii conservării diversității biologice a pădurilor în concepția și practica amenajamentelor silvice;
- g) completarea criteriilor de zonare funcțională a pădurilor cu elemente referitoare la conservarea diversității biologice, inclusiv a resurselor genetice forestiere;
- h) interzicerea substituirii pădurilor autohtone prin introducenți și specii exotice fără o testare prealabilă profundă;
- i) renunțarea treptată la combaterea chimică a dăunătorilor forestieri și aplicarea prudentă a metodelor biologice de combatere, care pot diminua diversitatea biologică și distruge echilibrul natural al pădurilor;
- j) interzicerea defrișării nejustificate a pădurilor și a vegetației forestiere din afara fondului forestier;
- k) stoparea fragmentării sau distrugerii habitatelor silvice, fenomene ce se soldează cu reducerea numărului de indivizi supraviețuitori, provoacă consecințe negative ale inbreeding-ului, driftului genetic și pierderea diversității genetice;
- l) menținerea diversității speciilor prin realizarea unor programe speciale de conservare a taxonilor rari și vulnerabili, prin crearea cadrului normativ pentru protecția eficientă a acestora;
- m) asigurarea conservării speciilor de importanță mondială;
- n) evitarea distrugerii căilor de migrare a speciilor faunistice;
- o) elaborarea și realizarea unor programe de inițiere a publicului larg și a factorilor de decizie în ceea ce privește importanța conservării diversității biologice, antrenarea organizațiilor nonguvernamentale în aceste activități;
- p) pregătirea personalului ingineresc capabil să realizeze obiectivele menționate.

C. Extinderea suprafețelor acoperite cu vegetație forestieră

Funcțiile ecoprotective ale pădurii se manifestă mai pronunțat numai în cazul în care gradul de împădurire a teritoriilor depășește 15%. Pentru aceasta este necesar de a acoperi cu vegetație forestieră cel puțin 130 mii ha și de a crea:

- trupuri noi de pădure, extinzând suprafețele celor existente;
- insule verzi de arbori și arbuști;
- coridoare de interconexiune între masivele împădurite;
- perdele de protecție de-a lungul râurilor, drumurilor și în jurul obiectivelor industriale.

La eșalonarea sarcinilor pentru atingerea acestui obiectiv se va acorda prioritate:

în plan teritorial - județelor din Zona de sud a țării, care suferă în mod deosebit de secetă, eroziune a solului și deficit de resurse acvatice;

în plan structural - noilor trupuri de pădure și coridoarelor de interconexiune între acestea, create preponderent pe cursurile râurilor, obținându-se astfel mai multe avantaje, cum ar fi protecția solurilor, ameliorarea regimului hidrologic, conservarea diversității biologice;

în plan funcțional - trupurilor de pădure cu specii de creștere rapidă, ceea ce va ameliora aprovizionarea populației cu lemne de foc.

În acest scop se preconizează:

- a) împădurirea terenurilor degradate, a celor din zonele de protecție a apelor, conform prevederilor legislației;
- b) transmiterea unor terenuri aflate în proprietate privată pentru întregirea rețelei forestiere (prin despăgubiri din partea statului sau prin schimburile de terenuri).

D. Sporirea eficienței activităților de pază și protecție a fondului forestier

În scopul diminuării numărului de contravenții silvice, în special a tăierilor ilicite și pășunatului neautorizat, se impune:

- încheierea procesului de transferare a terenurilor fondului forestier, administrat de primărie, unități agricole și alți deținători de păduri, în gestiunea autorităților silvice;
- trecerea tuturor noilor plantații de vegetație forestieră (de pe terenurile degradate, perdelele de protecție a apelor, coridoarele de interconexiune etc.) în gestiunea autorităților silvice;
- ținerea unei evidențe stricte a rezervelor de masă lemnoasă ca sursă energetică, inclusiv evidența recoltării și distribuirii acesteia către populație;
- crearea în cadrul fondului forestier a plantațiilor de arbori cu creștere rapidă (culturi energetice) pentru satisfacerea necesităților populației în lemne de foc;
- ajustarea legislației privind conservarea pădurilor la necesitățile combaterii pășunatului neautorizat și soluționarea, în comun cu autoritățile administrației publice locale, a problemelor ce țin de paza pădurilor;
- promovarea personalului de teren pe baza unor teste psihovolitice și de verificare a capacităților fizice, dotarea acestuia cu arme, echipamente portabile de recepție-emisie, asigurarea cu mijloace de transport;
- ajustarea suprafețelor cantoanelor silvice la situația creată privind paza pădurilor împotriva contravențiilor;
- conlucrarea activă cu organele de menținere a ordinii publice, cu instanțele judecătorești și cu populația locală.

În scopul protecției pădurilor contra bolilor și dăunătorilor sînt necesare:

- asigurarea dezvoltării ecosistemelor forestiere în contextul minimalizării probabilității extinderii focarelor de dăunători, inclusiv prin crearea condițiilor pentru menținerea populațiilor de entomofagi naturali, precum și extinderea activităților de depistare și pronosticare a focarelor de dăunători, avînd drept scop combaterea integrală a focarelor pînă la reducerea populațiilor de dăunători sub pragul capacității de autoapărare a pădurilor;
- optimizarea sistemului de monitoring forestier, care reprezintă o modalitate eficientă de depistare a factorilor dăunători și de evaluare a prejudiciilor cauzate de aceștia.

E. Sporirea aportului sectorului forestier la soluționarea problemelor social-economice

Aportul direct. După realizarea obiectivelor specificate la capitolul "Extinderea suprafețelor acoperite cu vegetație forestieră", se va consolida potențialul ecoprotectiv al pădurilor existente, iar trecerea în viitorul apropiat a arboretelor de vîrstă mijlocie în categoriile preexploatabile și exploatabile va contribui la o creștere considerabilă a volumului de masă lemnoasă exploatabilă. La aceasta vor contribui și cele 130 mii ha de noi terenuri împădurite, permițînd astfel majorarea posibilității de recoltare la produsele principale pînă la 400 mii m³ pe an, adică dublarea ei.

O sursă importantă de venit urmează să devină prelucrarea integrală a lemnului și folosirea rațională a produselor nelemnoase ale pădurii, cu condiția dotării unităților respective cu utilaje și tehnologii moderne performante, fapt care va eficientiza ramura silvică. Un aport substanțial vor aduce gospodăriile cinegetice, turismul cinegetic, ecoturismul, activitățile auxiliare profitabile.

Valorificarea resurselor menționate va crea noi locuri de muncă și va avea un efect social pozitiv, reducând astfel tensiunile sociale, mai ales în mediul rural.

Aportul indirect. O influență benefică asupra economiei naționale și a societății vor avea următoarele efecte ale realizării obiectivelor menționate în prezentul capitol:

- atenuarea efectului destabilizator al unor factori biotici și abiotici;
- diminuarea gradului de degradare a solurilor;
- reducerea și stoparea alunecărilor de teren;
- ameliorarea calitativă a resurselor acvatice;
- conservarea agenților biologici, care contribuie la stabilitatea ecosistemelor pe terenurile agricole;
- reducerea poluării aerului atmosferic.

F. Conservarea peisajului rural național

Noua concepție de dezvoltare a localităților țării și a teritoriilor acestora presupune împădurirea terenurilor degradate, crearea perdelelor forestiere de protecție, a spațiilor verzi din intravilan și extravilan, remodelarea peisajului național și ameliorarea condițiilor de trai ale populației.

Capitolul VIII

MIJLOACELE DE REALIZARE A STRATEGIEI

Aplicarea tezelor prezentei strategii necesită crearea:

- unui cadru instituțional adecvat;
- unui suport științific solid;
- unui sistem modern de instruire și perfecționare profesională a cadrelor;
- unui sistem de educație a conștiinței ecoforestiere la populație;
- unui cadru social-economic favorabil;
- unor capacități productive sporite ale ramurii; precum și a
- unui suport financiar permanent.

1. Perfecționarea cadrului instituțional

A. Cadrul legislativ

Pentru asigurarea dezvoltării durabile a sectorului forestier se impune actualizarea cadrului legislativ prin elaborarea, adoptarea și realizarea unor astfel de acte legislative cum ar fi:

Legea cu privire la administrarea fondului forestier. Ținând cont de caracterul specific al ramurii silvice, care exercită nu numai importante funcții de protecție a mediului, dar și produce bunuri materiale, prestează unele servicii (de ordin recreativ, curativ etc.), legea trebuie să definească clar locul autorității silvice centrale în cadrul structurilor guvernamentale, precum și competența unităților silvice;

Legea extinderii pădurilor și altor forme de vegetație forestieră. Extinderea pădurilor și a altor forme de vegetație forestieră este un obiectiv extrem de important al Strategiei dezvoltării durabile a sectorului forestier și necesită o strictă reglementare legală;

Legea pășunatului și a pășunilor publice. Sporirea efectivului de animale din sectorul privat depășește capacitățile terenurilor pentru pășunat, problema respectivă devenind un punct de ciocnire a intereselor social-economice cu interesele de protecție a mediului. Problema necesită un studiu multilateral și o rezolvare legislativă corectă, în caz contrar, eforturile

orientate spre protecția și extinderea pădurilor și altor forme de vegetație forestieră nu vor da rezultatele scontate;

Legea vînatului. Legea va reglementa relațiile care apar în cadrul folosirii fondului cinegetic, terenurilor silvice și agricole, a suprafețelor acvatice în scopurile vînatului, precum și folosirea, protecția și regenerarea speciilor de vînat.

În procesul implementării prezentei strategii vor apărea și alte probleme, care vor necesita ajustări legislative.

B. Cadrul instituțional

Cerința de bază față de cadrul instituțional al sectorului forestier este realizarea prezentei strategii conform legislației, efectuînd:

- a) descentralizarea funcțiilor serviciilor publice;
- b) acordarea unor noi atribuții autorităților administrației publice locale;
- c) ajustarea structurii regionale a sectorului forestier la noua organizare administrativ-teritorială a țării.

Cît privește autoritatea silvică centrală, se va ține cont de specificul ramurii silvice, care are două funcții importante - protecția mediului înconjurător și desfășurarea activităților economice de comun acord cu autoritatea centrală pentru mediu.

Autoritatea silvică centrală va elabora și va promova politica și strategiile de dezvoltare în domeniul forestier, va asigura suportul financiar al realizării acestora la nivel național.

Pentru asigurarea unei gestionări eficiente a pădurilor, pentru realizarea prezentei strategii și a programelor aferente, în cadrul autorității silvice centrale se va constitui un centru de prognoză, monitoring, programe și strategii.

Structura administrativă din teritoriu se va constitui în corespundere cu noile principii de administrare teritorială și de descentralizare a funcțiilor administrative. Ponderea decisivă a activităților silvice va reveni ocoalelor silvice cu suprafața totală de 6-8 mii ha în zona forestieră și 3-5 mii ha în zonele cu mai puține păduri, subordonate autorităților silvice teritoriale (unități silvice și silvocinegetice de stat etc.). Autoritățile silvice teritoriale vor elabora și aplica strategiile zonale, fiind centre de coordonare și control al activității ocoalelor silvice și servind drept intermediar între acestea și autoritatea silvică centrală, precum și autoritățile administrației publice locale. Dat fiind gradul sporit de dispersare și amplasare neuniformă a pădurilor, la instituirea autorităților silvice teritoriale se va ține cont atît de principiul teritorial-administrativ, cît și de amplasarea pădurilor și rațiunea economică.

2. Asigurarea suportului științific

Dezvoltarea durabilă a sectorului forestier impune desfășurarea unui amplu program de investigații științifice în următoarele direcții:

- elaborarea caracteristicii variabilității genetice a principalelor specii forestiere în vederea asigurării bazei semincere și a conservării resurselor genetice forestiere;
- descrierea și sistematizarea ecosistemelor forestiere naturale în raport cu gradul de vulnerabilitate al acestora în scopul eficientizării lucrărilor silvice;
- asigurarea unor tehnici și tehnologii adecvate de reconstrucție ecologică a pădurilor degradate genetic și cenotic;
- fundamentarea științifică și elaborarea tehnologiilor de împădurire, pe baze stațional-tipologice, a terenurilor predispuse alunecărilor și eroziunilor pluviale;
- sporirea diversității biologice prin lucrări de împădurire;
- crearea suportului științific pentru combaterea bolilor și dăunătorilor forestieri prin metode biologice.

3. Modernizarea sistemului de instruire profesională și perfecționare a cadrelor

Formarea profesională a personalului silvic la nivelul cerințelor moderne necesită:

- susținerea serioasă a sistemului național de învățământ în domeniul silvic, înființat acum câțiva ani, asigurarea instituțiilor de învățământ cu spații, echipamente moderne, suprafețe experimentale, manuale și alte materiale didactice;
- modernizarea procedurii de admitere la cele trei niveluri de învățământ prin aplicarea metodelor moderne de testare a cunoștințelor și a aptitudinilor, potrivit prescripțiilor profesionale;
- racordarea programelor de studii la cerințele silviculturii naționale;
- eficientizarea procesului de studii prin aplicarea metodelor moderne de predare și testare a cunoștințelor;
- elaborarea și editarea de manuale și materiale didactice suplimentare reflectând specificul silviculturii în Moldova;
- ameliorarea procesului de selectare a cadrelor didactice;
- încurajarea cercetărilor științifice ale studenților;
- diversificarea contactelor dintre instituțiile de învățământ silvic din țară și cele de peste hotare prin invitarea profesorilor, schimbul de studenți etc.;
- crearea și implementarea unui sistem de instruire continuă a cadrelor de toate nivelurile;
- instituirea unui centru de perfecționare a personalului de toate gradele, care ar putea servi, pe baze contractuale, și alți beneficiari silvici.

4. Educarea conștiinței ecoforestiere

Dezvoltarea durabilă a sectorului forestier este de neconceput fără informarea suficientă a publicului larg și educarea conștiinței ecoforestiere la populație. În acest scop, se impune organizarea în cadrul autorității silvice centrale a unei secții speciale abilitate cu:

- informarea populației despre starea de lucruri în sectorul forestier și acordarea consultațiilor;
- elaborarea și implementarea unor programe anuale de propagandă silvică;
- asigurarea accesului populației la informația corespunzătoare, participarea la adoptarea deciziilor în conformitate cu Convenția de la Aarhus, colaborarea la nivel regional, național și internațional;
- mediatizarea obiectivelor silvice prin intermediul presei scrise, a audiovizualului și cinematografiei;
- organizarea conferințelor, seminarelor și prelegerilor publice, concursurilor cognitive, altor acțiuni de conștientizare de către publicul larg a problemelor din domeniul forestier;
- includerea în programele de instruire pentru toate instituțiile de învățământ general a unor tematici obligatorii privind protecția pădurilor;
- studierea și propagarea celor mai progresiste tradiții care există în silvicultură și agricultură;
- editarea de materiale propagandistice (broșuri, postere, filme) privind protecția pădurilor naturale pentru studenți, elevi și publicul larg;
- publicarea și distribuirea hărților ce reprezintă pădurile Republicii Moldova și a ghidului "Pădurile Moldovei";
- întreținerea de contacte permanente cu organizațiile nonguvernamentale și partidele politice ale căror programe includ prevederi în domeniul forestier și al protecției mediului;
- antrenarea personalului din teren în acțiunile de difuzare a materialelor propagandistice editate cu concursul autorității silvice centrale și a organizațiilor nonguvernamentale;

- propagarea obiectivelor silvice la nivel local și antrenarea populației în plantarea și protecția pădurilor.

La realizarea sarcinilor menționate va contribui și constituirea, pe lângă autoritatea silvică centrală, a unui consiliu consultativ pentru implementarea prezentei strategii.

5. Crearea cadrului social-economic cu capacitate de integrare

Prezenta strategie va fi realizată în conformitate cu alte strategii, programe naționale și regionale, în special cu cele care vizează raporturile interramurale cu silvicultura.

A. Silvicultura și protecția mediului

Dat fiind rolul extrem de important al pădurilor și al vegetației forestiere în atenuarea efectelor climatice negative, în ameliorarea calității aerului, a regimului hidrologic, în protecția solurilor și conservarea diversității biologice, prezenta strategie va constitui o parte integrantă a Programului național de acțiuni privind protecția mediului înconjurător și folosirea rațională a resurselor naturale. În acest context se impune elaborarea și realizarea următoarelor programe:

- revizuirea structurii economiei naționale în baza concepției dezvoltării durabile a acesteia;

- ameliorarea regimului hidrologic în bazinele râurilor Nistru, Prut și ale râurilor mici;

- diminuarea influenței negative a factorilor climatici asociați cu efectul de seră.

B. Agricultură și silvicultură

Deficitul de vegetație forestieră în Zona de nord a țării și, într-o măsură mai mare, în Zona de sud a intensificat impactul asupra agriculturii și silviculturii al unor fenomene negative, cum ar fi eroziunea mecanică și eoliană a solurilor, aridizarea, reducerea diversității biologice, scăderea productivității muncii în agricultură. În anii 50-80 au fost desfășurate lucrări ample de creare a perdelelor forestiere de protecție a terenurilor și de plantare a pădurilor și a spațiilor verzi, lucrări ce s-au soldat cu acoperirea cu vegetație forestieră a circa 200 mii ha de teren. În anii 80, unitățile agricole au refuzat să ofere terenuri pentru crearea de noi perdele de protecție a terenurilor, fapt ce a stopat crearea acestora. Cele anterior plantate și trecute în gestiunea primăriilor au fost în mare parte expuse degradării ca urmare a tăierilor ilicite, pășunatului neautorizat, poluării cu deșeuri etc. Între timp, problema degradării terenurilor agricole prin eroziune a devenit o calamitate de nivel național, necesitând intervenții urgente, în special în protecția solurilor, prin crearea unor rețele de trupuri de pădure și perdele forestiere de protecție.

În condițiile noi, în legătură cu trecerea terenurilor agricole în proprietate privată, se impune adoptarea unei concepții agrosilvice, care va preconiza:

- intensificarea activităților de pază și protecție a spațiilor verzi și a perdelelor forestiere de protecție, includerea acestora în amenajamentele silvice;

- implementarea unor noi sisteme și scheme de creare a vegetației lemnoase;

- aplicarea sistemelor cunoscute în Europa (adaptate la condițiile Moldovei) sau elaborarea unor sisteme speciale de împădurire a terenurilor, destinate reconstrucției ecologice în scopul creării, în termene cât mai restrânse, a condițiilor pentru dezvoltarea ecosistemelor forestiere și mixte, a asociațiilor de plante erbacee cu diversitate biologică maximă;

- încurajarea financiară și materială a locuitorilor rurali care împăduresc terenurile degradate sau cu productivitate agricolă scăzută;

- includerea în fondul destinat împăduririi a unor terenuri din rezerva primăriilor și a unor terenuri proprietate privată răscumpărate.

Se impune elaborarea și realizarea următoarelor programe:

- programele republicane și regionale privind protecția solurilor contra degradării, ameliorarea terenurilor degradate și refacerea acestora;
- programele privind constituirea plantațiilor forestiere de protecție pe o suprafață de 1400 ha anual, plantarea perdelelor de protecție a terenurilor pe 200 ha anual, plantarea pădurilor în luncile râurilor, pe terenurile supuse alunecărilor și pantele abrupte pe 400 ha anual;
- programul de folosire eficientă a terenurilor agricole, ținând cont de diversitatea resurselor naturale și de condițiile ecologice.

C. Silvicultura și complexul energetic

În condițiile actuale, pădurile sînt una din puținele resurse energetice proprii de care dispune Moldova. Deosebit de acută a devenit problema asigurării populației cu combustibil de foc, în special în localitățile rurale, fapt care a provocat tăieri ilicite masive, a pus în pericol însăși existența pădurilor.

Sectorul forestier, împreună cu departamentele de resort, va participa la elaborarea și realizarea programelor energetice, în care scop se va efectua:

- evaluarea corectă a volumului de masă lemnoasă furnizată anual de sectorul forestier în calitate de lemne de foc, în plan național și regional;
- ameliorarea sistemului de recoltare a masei lemnoase pentru necesitățile energetice;
- crearea unui sistem de oferte a lemnului de foc flexibil la conjunctura pieței.

Programele de perspectivă avansată (pe o perioadă de 20-30 de ani) vor fi orientate spre valorificarea noilor rezerve provenite din extinderea fondului forestier și din plantarea unor păduri cu randament sporit de creștere.

D. Silvicultura, exploatarea forestieră și industria lemnului

Pădurile existente, avînd o posibilitate anuală de recoltare a produselor principale de numai 195 mii m³, satisfac doar parțial cerințele interne în creștere continuă de masă lemnoasă. Principala problemă constă în valorificarea acestei posibilități (inclusiv a lemnului valoros din stejar, nuc, tei etc.) în volume foarte mici și în asortiment limitat, ceea ce nu poate aduce un profit considerabil nici ramurii, nici statului. Se impune elaborarea unor programe speciale de valorificare eficientă a resurselor existente de masă lemnoasă prin prelucrarea integrală a lemnului, dotarea unităților respective cu utilaje și tehnologii moderne.

E. Silvicultura și activitățile recreative

Potențialul enorm cultural-recreativ și de asanare pe care îl au pădurile oferă sectorului forestier posibilitatea de a include în programele sale de dezvoltare turismul și alte activități recreative. Cu participarea organizațiilor de stat interesate, a autorităților administrației publice locale, a firmelor și asociațiilor de profil, se va efectua inventarierea capacităților recreative ale pădurilor, în special în ceea ce privește vînatul, pescuitul și ecoturismul, avînd drept scop trasarea de rute și itinerare turistice, crearea infrastructurii respective. Pe lîngă profitul direct, prestarea serviciilor corespunzătoare va avea drept rezultat și crearea unor surse suplimentare de venit pentru populația rurală.

F. Silvicultura și ocrotirea sănătății

În domeniul utilizării potențialului forestier în scopul ocrotirii sănătății se preconizează:

- crearea unei baze de materii prime pentru industria farmaceutică, sectorul silvic asigurînd cultivarea și colectarea plantelor medicinale necesare;
- restabilirea sanatoriilor și caselor de odihnă situate în zona forestieră, în special a celor pentru prevenirea și tratamentul patologiilor sistemului nervos și cardiovascular.

G. Silvicultura și amenajarea teritoriului

Pădurile constituie elementul obligatoriu în amenajarea teritoriului. Sectorul forestier, împreună cu ministerul de resort și autoritățile administrației publice locale, va participa la elaborarea și implementarea tuturor proiectelor privind domeniul vizat. În această direcție se preconizează pregătirea următoarelor programe:

- elaborarea unor metode noi de organizare a teritoriului în baza principiilor ecologice;
- structurarea peisagistică a teritoriului, prognozarea efectelor ecologice și economice ale structurilor configurației peisagistice.

6. Capacitățile de producție ale silviculturii

Pentru asigurarea lucrărilor de reconstrucție ecologică și de extindere a terenurilor împădurite, lucrări prevăzute de prezenta strategie, ramura silvică dispune de personal calificat, de utilajele necesare, de 17 pepiniere cu o suprafață totală de 900 ha și o capacitate anuală de peste 80 milioane de puieți. Sporirea bazei semincere și a capacităților sistemului de pepiniere nu va cere mari investiții.

7. Suportul financiar

Elaborarea programelor și proiectelor pentru implementarea prezentei strategii va fi finanțată atât din mijloacele proprii, cât și din alte surse.

Mijloacele proprii se vor obține din comercializarea produselor lemnoase și nelemnoase, precum și din alte activități aferente practicii silvice.

Alte surse de obținere a mijloacelor vor fi:

- subvențiile bugetare speciale destinate dezvoltării durabile a sectorului forestier;
- creditele interne și externe pe termen lung și donațiile din partea organizațiilor internaționale care vor manifesta interes pentru realizarea prezentei strategii;
- asistența tehnică din partea organizațiilor internaționale pentru realizarea unor programe speciale.